Vastencyclus 2023 – Vertrouwen
(2) Genade als boost van vertrouwen

Lezing:

Zes dagen later nam Jezus Petrus, Jakobus en diens broer Johannes met zich mee een hoge berg op, waar ze alleen waren. Voor hun ogen veranderde Hij van gedaante, zijn gezicht straalde als de zon en zijn kleren werden wit als het licht. Plotseling verschenen aan hen Mozes en Elia, die met Jezus in gesprek waren. Petrus nam het woord en zei tegen Jezus: 'Heer, het is goed dat wij hier zijn. Als U wilt zal ik hier drie tenten maken, een voor U, een voor Mozes en een voor Elia.' Hij was nog niet uitgesproken of een stralende wolk overdekte hen, en uit de wolk klonk een stem: 'Dit is mijn geliefde Zoon, in Hem vind Ik vreugde. Luister naar Hem!' Toen de leerlingen dit hoorden, werden ze overvallen door een hevige angst en wierpen ze zich ter aarde. Jezus kwam dichterbij, raakte hen aan en zei: 'Sta op, wees niet bang.' Ze keken op en zagen niemand meer, Jezus was alleen. Toen ze de berg afdaalden, gebood Jezus hun: 'Praat met niemand over wat jullie hebben gezien voordat de Mensenzoon uit de dood is opgewekt.'

Mt 17,1-9

Overweging

"Zes dagen later nam Jezus Petrus , Jakobus en Johannes met zich mee…" zo begint de tekst van de evangelielezing van vandaag. Zes dagen na welke gebeurtenis? vraag ik mij dan af. Daarvoor moeten we even kijken welke bijbeltekst hieraan voorafgaat. Dat is het fragment waarin Jezus eerst aan zijn leerlingen vraagt 'Wie zeggen de mensen dat ik ben' en hen daarna rechtstreeks vraagt naar hun eigen mening: Wie zeggen jullie dat ik ben? Om hen dan meteen goed duidelijk te maken welk lijdenslot hem te wachten staat. En dat wie zijn volgeling wil zijn bereid moet zijn om hetzelfde lot te ondergaan. Maar wel met de belofte dat dat niet het laatste zal zijn, omdat er voor hemzelf nog een opstanding volgt en voor zijn volgelingen dat zij 'het koninkrijk van God zullen zien komen in al zijn kracht.' [1]

"Zes dagen later…" Petrus, Jakobus en Johannes hoeven nog niet eens lang te wachten eer ze al een glimp mogen ontvangen van de kracht van dat koninkrijk van God. Jezus neemt hen mee op 'een hoge berg' waar ze hem zien stralen en uit een wolk het antwoord weerklinkt op de vraag wie Jezus is: 'Dit is mijn geliefde Zoon, luister naar hem'.

In de bijbel is topografie eigenlijk psychografie. Plaatsen staan er symbool voor een bepaalde beleving.
Zo is 'de woestijn' eigenlijk de ervaring van een dor en leeg bestaan, dat je terugvoert naar de kern van wat belangrijk is.
En zo staat 'water' tegelijk voor dood en leven. Denk aan de zondvloed en de ark van Noach. Of denk aan Jona, die vraagt dat ze hem in de zee zouden werpen – hij wil dood – maar dat wordt uiteindelijk zijn redding tot een nieuw leven. En de Israëlieten trekken dwars door de Rietzee naar het beloofde land - maar niet zonder eerst nog 40 jaar door de woestijn te zwerven.
Zo ook staat een 'hoge berg' niet zozeer voor een plaats maar voor een moment van Godsontmoeting. En kijk, met wie is Jezus daar op die berg in gesprek: met Mozes en Elia, twee mannen die hem al voorgingen in de godsontmoeting. Mozes vertegenwoordigt de Thora en Elia de Profeten. Jezus straalt als hij die twee sterkhouders van het Eerste Testament ziet. Het geeft hem het vertrouwen dat hij goed bezig is. Het is een beetje zoals Greta Thunberg tegelijk bezoek zou krijgen van Mahatma Gandhi en Martin Luther King. Dan straal je, ook al besef je welk lot jou nog te wachten staat. Lijden en dood staan hem te wachten, maar nu krijgt Jezus al heel even een paasgevoel. Een visioen. Een topervaring. Een moment van genade die een boost

[11] Mc 9,1

van vertrouwen geeft om door te gaan op de ingeslagen weg. *"Die ongezien mij trekt tot U. U zal ik ongezien vertrouwen."*[2]

Bij zo'n topervaring krijgen je ogen wel eens iets te zien waar neurowetenschappers een stevige kluif aan hebben: een gedaanteverandering. In de versie volgens Lucas was Jezus op dat moment aan het bidden. Voor vrome zielen is dit al genoeg als verklaring.

Het thema van de gedaanteverwisseling of 'metamorfose' komt in de klassieke literatuur veel voor. De Romeinse schrijver Ovidius heeft een heel boek geschreven over gedaanteverwisselingen. Ook bij de oude Grieken veranderde de god Zeus regelmatig van gedaante. En in sprookjes is er dikwijls een heks die met een toverspreuk of toverdrank iemand tot een lelijk dier omtovert.[3] Ik denk dat Koen vroeger veel dergelijke sprookjes zal gelezen hebben, want in zijn favoriete 'gebed in de ochtend' dankt hij dat hij 's morgens "*zichzelf nog herkent en de voorbije nacht niet in een monsterachtig ongedierte is veranderd"*. Maar gelukkig is het soms ook een fee zoals in het sprookje van Assepoester. En die kikker die in een prins verandert… maar dat brengt ons wat te ver in de wereld van de tovenarij. Als ik kon toveren, … dan hielden alle mensen van elkaar.

Laten we terugkeren naar de evangelietekst. Het is natuurlijk zeer begrijpelijk dat Petrus, Jakobus en Johannes dat moment van glorie willen vasthouden. En Petrus, de haantje-de-voorste onder de apostelen stelt meteen voor dat Jezus daar een tijdje met Mozes en Elia mag kamperen. Let wel: die tenten wil hij opzetten voor de drie grootheden, niet voor de 3 bevoorrechte getuigen van het schouwspel. Maar de stem uit de wolk die zegt *"Dit is mijn geliefde zoon, luister naar hem"* doet hem meteen verstommen.
Waarom die leerlingen dan plots angstig worden is voor mij niet duidelijk. Maar Jezus redt hen uit de nood door te zeggen dat ze helemaal niet bang hoeven te zijn. Jezus, de redder, El Salvador.

Dat brengt mij naadloos bij het volgende. Dit moment van genade op de berg heeft in de christelijke liturgie een apart feest gekregen. Het feest van de transfiguratie, op 6 augustus. Bij ons wordt daar enkel in kloosters en abdijen bijzondere aandacht aan besteed. Maar in El Salvador is dat een nationaal volksfeest, compleet met Te Deum, stoeten, kermisattracties en de verkiezing van Miss San Salvador. Ludo Van de Velde – die vele jaren in El Salvador heeft gewerkt – wist mij te vertellen dat dit komt omdat de hoofdstad San Salvador – de heilige verlosser – ooit op 6 augustus is gesticht. Bisschop Romero zaliger greep dit feest aan om zijn volk te bemoedigen en ondertussen de betekenis van het feest onder de aandacht te brengen: *"Mijn volk, jullie zijn zelf de transfiguratie van Christus, een volk dat verlicht is door het geloof, verlicht door een grote hoop en verenigd door een grote liefde."* Het volk van El Salvador is dan ook door een lijdensweg van onderdrukking gegaan en hoopt nog altijd op de wederopstanding. Maar ze houden stand, zoals het volk van Oekraïne.

Die lijdensweg is waar Jezus ook eerst nog door moest gaan. De evangelieboodschap van vandaag is dus klaar en duidelijk: Wij moeten het durven onder ogen zien dat er ook voor ons geen echt Pasen komt zonder de lange weg door de woestijn. Maar deze topervaring, dit moment van genade, geeft ons de belofte dat "als we neerzitten aan de kant van weg en omweg, moe en dorstig, of neerliggen in het stof, God ons niet zal overlaten aan onszelf." En "Dan nog, klamp ik mij vast aan Hem… Op ongenade of genade, ik zal 'red mij' roepen,… of zoiets als 'heb mij lief'.
Kome wat komt.

Jef Truwant
De Lier, Brugge, 5 maart 2023

[2] Huub Oosterhuis, Lied van weg en omweg
[3] https://nl.wikipedia.org/wiki/Metamorfose_(mythologie)